

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

בבא קמא יח

רמב"ם פ"א מהלכות ממרים

עניין: מחלוקת בהלכה

הקבלה שקבלו איש מפי איש: דברי קבלה אין בהן מחלוקת לעולם וכל דבר שתמצא בו מחלוקת בידוע שאינו קבלה ממש רבינו. ודברים שלמדו מן הדין אם הסכימו עליהן

למשה מסיני

הקדמת הרמב"ם למשניות

מהר"ץ חיות

באלו הענינים ארוכים מאד ואין זה מקומם. וכאשר מת עליו השלום אחר שהנחיל ליהושע מה שנאצל עליו מן הפירוש והחכים והתבונן בו יהושע ואנשי דורו. וכל מה שקבל ממשה הוא או אחד מן הזקנים אין לדבר עליו ולא נפלה בו מחלוקת.

חות יאיר סי' קצב

בהג"ה. (כז) חצי נזק צרורות. בגמרא (פרק [דף] ג' [ע"ב] דבבא קמא הלכתא גמירא לה, והרמב"ם הלכות נזיקין ריש פרק ב' [נזקי ממון פ"ב ה"ג] הלכה מפי הקבלה, ולשון שו"ע חו"מ סימן ש"ץ [סעיף ג] הלכה למשה מסיני. וכל גזרה שוה דילפי רז"ל נדה דף י"ט ע"ב פירש רש"י כן [שם ד"ה אין אדם], ולפי זה נפל בזה המחלוקת בין בכלל בין בפרטים כמו שכתבתי בספרי מר קשישא [ערך הלכה אות כז]. (כח) ב' קברות

מר קשישא ערך הלכה למשה מסיני אות כו

כו. חצי נזק צרורות. לשון גמ' פ"ק דב"ק דף ג, ב הלכתא גמירי לה. ולשון טור וש"ע ח"מ סי' שץ [ס"ג] שהוא הל"מ. ולשון הרמב"ם רפ"ב מהל' נזקי ממון [ה"ג] הלכה מפי הקבלה [הוא], ולא ר"ל הל"מ.

חידושי רבי אריה לייב (מאליו) סי' סו

והנראה צ"ח דכנס צעקו בהלכה שנאמרה לרורות משלם חצי נזק יש לחקור אם כיון לרורות תולדה דרגל היו ולולי ההלכה היה דינו כרגל לכל מילי ע"כ גם עתה אחרי ההלכה, החצי נזק שמשלם הוא מהיוצא רגל ממש חלף דבהלכה נאמר פטור על כהו על חצי נזק וכמו שאר פטורים שנאמרו בחקי ממונו וכמו פטורה דרבי"ר ופטורה דכלים כמו כן נאמר ברגל פטור על כהו שאינו משלם חלף חצי או דילמא נאמר דעתה אחרי ההלכה חייב פטור כמו שאר פטורים חלף דבהלכתא חפקינכו לגמרי מכל חיוצי רגל ונתנה לכם חיוצי חדש של חצי נזק, ונמלא דאחרי ההלכה החיוצי חלף נזק צרורות הוא מההילכתא למשה מסיני ושחייב בחיוצו משאר חיוצי רגל האמור בתורה.

שם סומכוס אומר צרורות משלם נזק שלם. נ"צ אע"ג דת"ק ס"ל דחצי נזק לרורות הלכתא גמירי. והיינו הלכתא מסיני כמו שפרש"י בכמה דוכתי וא"כ שוב צהלכה מסיני לא שייך פלוגתא ומחלוקת כמ"ש הרמב"ם בהקדמתו לפי המשנה ובפ"א מהל' ממרים ובשורש שני מס' המנחות שלו וע' ג"כ תוס' (יצמות עו ע"ג) ד"ה הלכה אני אומר דלאו הלכה ממש דא"כ לא היו פליגי ר' יהודה ע"ש. ועי' חות יאיר בתשובותיו סי' קל"ג דהתעורר צוה ואני בתצורי כתבתי ישוב לזה ע"פ דברי הרמב"ם בפ"י המשנה סוף עדיות דהלכה מסיני צאה בכלל שאליהו ירצה להיטיב בישראל באחרית הימים אולם באיכות הטבתו נפלה מחלוקת צין החכמים ע"ש וגם אנו נאמר הלכה מסיני היתה שגם לרורות מכלל הניזקין אולם אם משלם צרורות נזק שלם או חצי נזק צוה נפלה פלוגתא צין חכמים לסומכוס: [מהר"ץ חיות]

ברכת שמואל סי' יט, ב

ונראה לי ליישן לפי מה ששמעתי בשם מו"ר זיע"א ביאור בדברי הרמב"ם בהל' נו"מ דסוכר לרורות שפ"י שניו הוי תולדה דרגל ופטורה ברה"ר דהנה לרורות מה דהוה תולדה דרגל הוא מוזק מחודש ולא אורו דין מוזק דשור דהדין שור הוא רק שמוזק בגופו אבל מה שאינו מוזק בגופו לא הוה שור ולריך לימוד ע"ז דהוה תולדה דרגל ופטורה ברה"ר בשליף שעלי' נמי הויה רק תולדה דרגל, ומבואר דשור דחזיק לא בגופו ממש מה דהוה שור הוא רק לימוד מן שור, נמלא דזה חידשה ההלכה דשור המוזק ע"י כהו הוה בכלל שור, וממילא אי לאו ההלכה למשה מסיני אז הי' הדין דמוזק ע"י כהו לא הוה בכלל שור כלל, וכיון דפיקר הדין דהוה שור הוא משום ההלכה שגילתה לו דהוה שור א"כ שפיר פסק הרמב"ם דאפי' לרורות שעל ידי שניו הוה תולדה דרגל ופטורה ברה"ר, דכיון דהוה מוזק מחודש מהלכה למשה מסיני אין אנו משגיחין כלל אם הוא אורמי' או משונה ובכל ענין הוה תולדה דרגל ופטור ברה"ר.

